

Open Journal Systems
Public Knowledge Project

esej do předmětu Digitální knihovny (PV070)

<http://pkp.sfu.ca/?q=ojs>

Martin Rumánek, 3. ročník

Brno, podzim 2012
4.12.2012

Úvod

Akademické a vědecké instituce mají čím dál tím větší zájem zveřejňovat svoje výsledky v režimu otevřeného přístupu (Open Access). Jednou z hlavních cest k otevřenému publikování podle Budapešťské iniciativy je publikování v otevřených časopisech – tzv. Zlatá cesta, kdy otevřený přístup k publikacím poskytují přímo vydavatelé. Otevřené časopisy se řídí tradičním modelem vědeckého publikování, především provádí recenzní řízení. Mezinárodní seznam časopisů lze nalézt v adresáři www.doaj.org (The Directory of Open Access Journals). V době psaní této eseje adresář obsahoval 8441 časopisů z toho 67 časopisů od českých vydavatelů. Počet časopisů roste každým dnem, pouze za listopad přibylo do tohoto adresáře 129 časopisů. Tyto časopisy často používají běžné open-source redakční systémy jako je Joomla, Drupal, phpRS nebo právě Open Journal Systems.

Cíle projektu

Open Journal Systems slouží k snadnému vytváření online časopisů. Narozdíl od standardních redakčních systémů pomáhá s celým procesem recenzovaného časopisu, od vložení článku autorem přes recenzní řízení až po samotnou publikaci.

Recenzovaný časopis

Je odborný časopis, jehož příspěvky jsou recenzovány. Obvykle jsou příspěvky recenzovány dvěma nezávislými odborníky, kteří jsou patřičně kvalifikováni a schopni nestranného přezkoumání. Recenzent posoudí odbornou kvalitu, původnost i zpracování příspěvku. Připomínky se anonymně sdělují autorovi, aby příspěvek opravil.

Historie

Projekt byl založen už v roce 2002. Patří mezi výzkumné a vývojové iniciativy neziskové organizace PKP (Public Knowledge Project) tehdy ještě na Univerzitě of British Columbia. Nyní tato organizace spolupracuje s vícero partnery mezi něž se řadí univerzity zvučných jmen jako je Stanford University a také knihovny jako je California Digital Library. Open Journal Systems se svým otevřeným přístupem a kvůli jeho velkým možnostem stal nejrozšířenějším softwarem pro otevřené recenzované časopisy. Ve třetím kvartálu roku 2012 počet instalací dosáhl na číslo 15000.

Základní vlastnosti

- OJS se instaluje lokálně
- Editoři si sami nastavují požadavky: recenzní proces, sekce, atd.
- Online vkládání článků a správa veškerého obsahu
- Modul pro předplatné, s možností otevřeného přístupu po určité době
- Indexování časopisu klíčovými databázemi (OAI-PMH)
- Čtečka dokumentů zobrazující příbuzné zdroje (dle výběru editora)
- Notifikace e-mailem a možnost komentování pro čtenáře
- Kompletní online nápověda a podpora

Charakteristika

Základní požadavky na instalaci

- PHP (4.2.x nebo pozdější)
- MySQL (3.23 nebo pozdější) nebo PostgreSQL (7.1 nebo pozdější)
- Apache (1.3.2x nebo pozdější) nebo Apache 2 (2.0.4x nebo pozdější) nebo Microsoft IIS 6 (PHP 5.x vyžadováno)
- Linux, BSD, Solaris, Mac OS X, Windows

Software se instaluje velmi snadno, nevyžaduje žádné speciální znalosti. Díky tomu, že bylo použito velmi rozšířené PHP, není potřeba žádný speciální hardware, dá se snadno nainstalovat na všechny možné platformy. Případně se dá velmi levně hostovat na nějakém komerčním hostingu. Náklady na nasazení a provoz jsou tedy téměř zanedbatelné.

Dokumentace

Dokumentace je zpracována velmi nadstandardně, každá jednotlivá funkce je podrobně popsána a doplněná screenshoty. Na webu je dostupné demo aplikace včetně administrátorského rozhraní, na kterém si lze vše vyzkoušet. Po přečtení dokumentu „OJS in an Hour Guide“ a vyzkoušení demo ukázky je případný zájemce schopný posoudit zda projekt odpovídá jeho potřebám. V případě potřeby je na stránkách PKP aktivní fórum, kde se řeší věci neobsažené v dokumentaci.

Uživatelské role

OJS obsahuje několik rolí, každá z nich má na starosti jiné úkoly a má práva pouze k určitým částem systému. OJS také podporuje více časopisů v jedné instalaci, potom je možné aby uživatelé byli v různých rolích v různých časopisech. Když se uživatel přihlásí, vidí seznam rolí, které má přiděleny a vybere si pod kterou bude pracovat. Několik základních rolí stručně popíši. Na konci

eseje najdete diagram, který pomůže s pochopením cesty příspěvku od jeho vložení až po jeho publikaci.

Administrátor instalace

Může být pouze jeden, je to uživatel s nejvyššími právy. Zakládá nové časopisy, instaluje nové jazyky a další rozšíření.

Manažer časopisu

Narozdíl od administrátora už nemusí mít žádné technické znalosti. Všechno nastavuje přes webové rozhraní – jméno časopisu, ISSN, kontakty. Nabírá editory, redaktory, typografy a samozřejmě recenzenty.

Autor

Článek nevytváří přímo v OJS, ale použije svůj oblíbený editor a hotový dokument nahraje do aplikace. Přidá metadata a informace důležité pro indexaci. Sleduje celou cestu článku až k publikaci – recenzní i editační proces.

Editor (šéfredaktor)

Spolu s manažerem časopisu stanovuje politiky a procedury pro časopis. Spravuje proces celé recenze, editační a publikační proces. Spolu s manažerem časopisu stanovuje politiky a procedury pro časopis. Kromě pouhého doporučení pro recenzenty může upravovat samotný recenzní formulář (například přidat odškrtnávací tlačítka). Editor vytváří nová čísla – zařazuje do nich příspěvky určené k publikaci.

Editor sekce

Podle databáze zájmů a vytíženosti vybere vhodného recenzenta pro příspěvek. Řídí celý proces recenze, sazby, korektory tisku. Recenzní požadavky i korektory konzultuje s autorem.

Manažer předplatného

Spravuje odběratele časopisu a nastavuje platební politiku. Časopis může mít standardní předplatné nebo lze také nastavit platbu od autora za příspěvek určený k recenzi.

Úprava vzhledu a možnosti rozšíření

Úprava vzhledu je velmi jednoduchá, spoustu věcí může nastavit manažer časopisu přímo pomocí webového rozhraní. Složitější úpravy jsou také možné, OJS používá šablonovací systém Smarty.

Pro OJS existuje spousta zajímavých rozšíření, integrace se sociálními sítěmi, PayPal. Mezi užitečné rozšíření patří alternativní autentizační systémy, které využijí instituce, které už mají vlastní řešení přihlašování. SWORD plugin umožňuje automatickou úschovu článku do Fedory nebo DSpace.

Další vývoj

Projekt je stále aktivní, nyní je připravována verze 3.0, která bude obsahovat poměrně zásadní změny v uživatelském rozhraní. Bude použit Ajaxový framework, který PKP použila už v Open Monograph Press.

Mé hodnocení

Z adresáře www.doaj.org lze vidět, že spousta institucí chce provozovat odborný recenzovaný časopis. Pokud sáhnou po řešení Open Journal Systems neudělají chybu. Systém je velmi propracovaný a rychle pochopitelný. Opravdu mě překvapila ukázkově provedená dokumentace.

Nová verze bude díky Ajaxovému frameworku interaktivnější a bude se více přibližovat moderním RIA aplikacím.

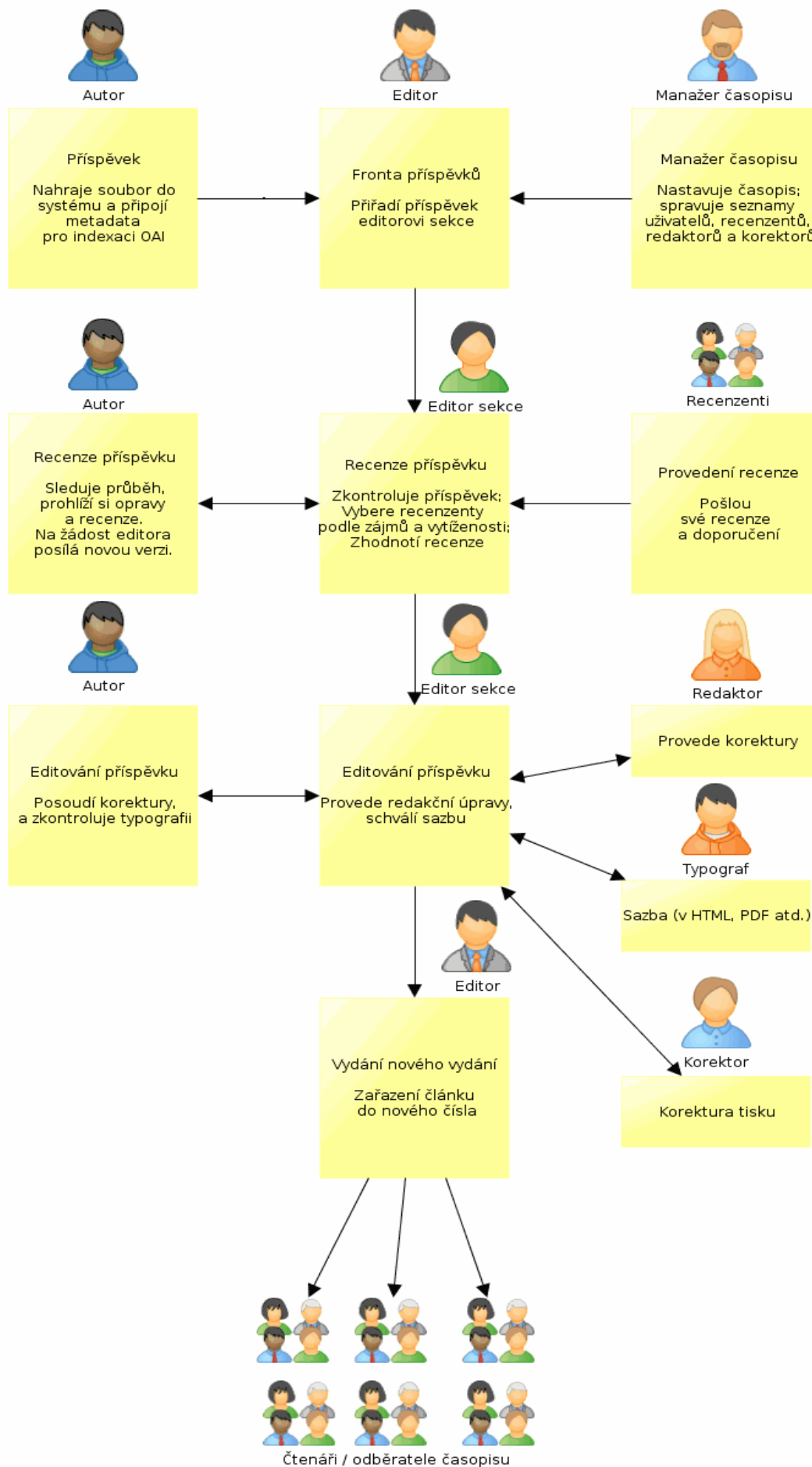
Organizace Public Knowledge Project vývojem tohoto softwaru plně naplňuje svoje předsevzetí ve zlepšování kvality akademického i veřejného výzkumu.

Zdroje

KOCÁBOVÁ, Kateřina. Proměny vědeckého publikování v souvislosti s Open Access se zaměřením na otevřené časopisy a recenzní řízení [online]. 2011 [cit. 2012-12-05]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Ladislava Suchá. Dostupné z: <http://theses.cz/id/ygizd9/>.

Open Journal Systems: A Complete Guide to Online Publishing. *Public Knowledge Project* [online]. 2012 [cit. 2012-12-05]. Dostupné z: <http://pkp.sfu.ca/ojs/docs/userguide/2.3.3/index.html>

OCS Roadmap. In: *Public Knowledge Project* [online]. 2012 [cit. 2012-12-05]. Dostupné z: http://pkp.sfu.ca/wiki/index.php/OCS_Roadmap

Metadata v DC

```
<link rel="schema.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/" />
<meta name="DC.Title" content="Open Journal Systems" />
<meta name="DC.Creator" content="Rumánek, Martin" />
<meta name="DC.Description.tableOfContents" content="Esej popisující možnosti Open Journal
Systems" />
<meta name="DC.Date" content="5.12.2012" />
<meta name="DC.Format" scheme="IMT" content="application/pdf" />
<meta name="DC.Source" scheme="URL" content="http://theses.cz/id/ygizd9/" />
<meta name="DC.Source" scheme="URL"
content="http://pkp.sfu.ca/ojs/docs/userguide/2.3.3/index.html" />
<meta name="DC.Source" scheme="URL"
content="http://pkp.sfu.ca/wiki/index.php/OCS_Roadmap" />
<meta name="DC.Language" scheme="RFC3066" content="cze" />
```